

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *A villamos alkalmazottak nyomorúsága*

Forrás:

Népszava

Rp.

(Hely)

1921. 8. 20

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

385.85

Hely

Idő

"1921"

Személy

A villamos alkalmazottak nyomorúsága.

* *

**50 koronás napibérek — 17 órás munkaidőkeret. — A büntetéspénzeket fölemel-
ték — a munkabéreket nem. — A keresztény-szociálisok és az ébredők harca a
villamos alkalmazottak megszerzéseért. — A keresztény-szociálisok sztrájkot hir-
detnek — a munkások felelősségére. — Az éjjeli járatok és az alkalmazottak.**

Tisztelt Szerkesztőség! A *Népszava* már többször foglalkozott a villamos vasutak ügyével. Jó volna, ha a villamos alkalmazottak helyzetével is foglalkozna, mert ezek a leigázott alkalmazottak nagyon rossz sorsban élnek és nem kérdezik meg tőlük, hogy tá, nyomorult kutyák, hogyan éltek meg abból az alamizsnából, amit odadobnak nektek, mint a koldusoknak...

Ez a cikk élére tett levél csak egy ama sok keserves és lázadó hangú levéltömegből, amely a *Népszava* szerkesztőségéhez érkezik nap-nap után a villamos alkalmazottak soraiból. Nem rajtunk mulik, hogy a levelek nem kerülhetnek mindig a nyilvánosság elé és hogy a villamos alkalmazottak gazdasági helyzetével nem foglalkozunk elég sokszor. A *Népszava* mindig helyt adott a villamos alkalmazottak panaszaiknak és volt idő, mikor a villamos alkalmazottak érdekeinek nem volt más védelmezője, mint a *Népszava*, aminthogy most sincs más igazi és őszinte védelmezője, csak a *Népszava*, csak a szociáldemokrata párt. Mert mindazok, akik segítettek a kormányban abban, hogy a villamos alkalmazottak egységes, erős, saját maguk alkotta szervezete bezáruljon, megszűnjön és akik hangos ígérekkel és megtévesztő frázisokkal a villamos alkalmazottakat az egyedül üdvözítőnek hirdették keresztény-szociális szervezetbe karták tömöríteni, csak saját egyéni és politikai érdekeiket szolgálták, de nem a villamos alkalmazottak gazdasági előbbrejutásának érdekét. Ezt már a villamos alkalmazottak is régen belátták s ha voltak is közülük sokan, akik bedőltek a hangos ígéretőknek, ma már tisztán látják, hogy nincs a számukra más út, mint a szociáldemokrácia útja. Ezt az utat

egyelőre eltorlaszolják előlük, de a villamos alkalmazottak nagy tömege fegyelméletten és készen várja a torlaszok leomlását és többé semmiféle erő nem fogja őket visszatartani attól, hogy meggyőződésüket kövessék. Most még folyik a nagy küzdelem a keresztény-szociálisok és ébredők között azért, hogy a villamos alkalmazottakat mindéggyik gárda a maga utcájába csalogassa, de a villamos alkalmazottak ezt a harcot már közömbösen nézik, mert tudják, hogy egyiknek sem lesz sikere. A villamos alkalmazottak szövetségét a kereskedelmi miniszter becsukatta, de a villamos alkalmazottak nyitva találták a szociáldemokrata pártszervezetek kapuit és most tömegesen tódulnak be ezeken a kapukon. A kormány lehetetlenné tette a villamosok lapjának, a villamosnak a megjelenését. A villamos alkalmazottak most a *Népszava* köré tömörülnek, mindig nagyobb számmal. A villamos alkalmazottak így újra bekapcsolódnak az ösztönös munkásság táborába, amelynek erőforrását ismerik ők már a mult küzdelmeiből. Alább hű képet adunk a villamos alkalmazottak helyzetéről és azokról a machinációkról is, amelyekkel a keresztény-szociálisok és ébredők megbénítják Budapest közlekedését. Ielkiismeretlenül figyelmeztetjük a villamos alkalmazottak helyzetére, mert ha nem történik sürgős gondoskodás a villamos alkalmazottak munkaviszonyának rendezéséről, akkor olyan bajok támadhatnak, amelyeket orvosolni sokkal nehezebb lesz.

Egy kis visszapillantás.

A villamos alkalmazottak helyzete mindig rossz volt,

Budapest tövén házinomdát 1919. életmívójuk mindig alatta állt még az egyszerű napszamos életmívója alatt is. Amíg a villamos társaságok a magán-töke kezében voltak, ezen nem is lehetett solat esodálkozni. A háboru alatt különösen súlyos lett az alkalmazottak helyzete és a nyomasztó nyomorúság, amely urrá lett fölöttük, kiváltotta belőlük a szervezkedés gondolatát. A szociáldemokrata párthoz és a Szakszervezeti Tanácshoz fordultak és ennek a két testületnek a segítségével megalakult a villamos alkalmazottak szövetsége, amely a szervezett munkásság támogatásával rövidesen olyan munkabérekért és a munkaviszony is annyira megjavult, hogy a villamos alkalmazottak legalább némileg emberi életet élhettek. A Károlyi-forradalom idején Budapest két villamos vállolata egyesült és magánkézből átment a közösség tulajdonába. Az alkalmazottak helyzete ettől az időtől kezdve méginkább javult. A diktatura alatt a villamos alkalmazottak nem voltak tulságosan elégedettek. Nem kellett nekik a diktatura és megmaradtak szociáldemokratáknak. Mégis a diktatura után a villamos alkalmazottakat erősen üldözték, a keresztény-szociálisok pedig minden eszközzel, nem részletezünk, csak hangsúlyozzuk, hogy minden eszközzel a maguk táborába kenyyszerítették a villamos alkalmazottak jórészt.

A villamos alkalmazottak szövetségét pedig a kereskedelmi miniszter lezáratta.

A szövetség ellen a vizsgálatot megindította és noha semmi olyat a vizsgálat nem tudott kideríteni, ami az alapszabályba ütközött, a szövetséget mégis fősztaltta, a szervezkedést pedig egy régi és elavult rendelkezésre való hivatkozással tiltotta, de persze csak a szociáldemokrata szervezkedést. A keresztény-szociálisok szabadon szervezkedhettek. A villamos alkalmazottak közül most már egyre többen fordítottak hátat a keresztény-szociális szervezetnek és alig néhány tucatnyi villamos alkalmazott hisz még a keresztény-szociális igékben. De a keresztény-szociálisok ötletes legények. Látták a villamos alkalmazottak nyugtalanságát és megneszelték, hogy a fősztaloló bizottság — mert most ez igazgatja Budapest közlekedését — azon téri a fejét, hogy miként lehetne néhány állírállal elcsitítani az egyre erősödő nyugtalanságot, hát gondoltak nagyot és merészet, gyűlésre hívták egybe a különböző állomások alkalmazottait és a sztrájkító ellenőrök vezetése alatt álló

Keresztény-szociális szakszervezet sztrájkot hirdetett.

Am a minden hájjal megkent keresztény-szociális vezérferfiak hallatlanul óvatos fiuk és a világról sem vállalnák magukra az esetleges sztrájkért a felelősséget. Ők csak föltüzelní akarják az alkalmazottakat, de ha azután kenyénytörésre kerül a dolog, akkor szépen ellállnak. Erre vall az is, hogy napok óta íveket köroznak a villamos alkalmazottak között. Az ívek szövegrészét nem nagyon mutogatják,

csak az aláírásokat gyűjtik. Pedig a szövegben ez áll: „En, ez iv aldirója, a jelenleg folyó bércunkban bekövetkező bármely eseményért (értsd: sztrájk. — A szerk.) felelősséget vállalok“. Nem kell sok kommentárt fűzni ehhez az eljáráshoz. Valódi keresztény-szociális módszer ez. A villamos alkalmazottak azonban nem ugranak be a sztrájkba való uszításnak. Jól ismerik a célokat, amelyek a keresztény-szociálisokat mozgatják. A különböző állomásokon beszéltünk erről villamos alkalmazottakkal, akik azt mondják, hogy a sztrájkhangulatkeltesnek nincs egyéb célja, mint a keresztény-szociálisok az alkalmazottak bizalmát újból meg akarják nyerni, de még inkább az, hogy egy esetleges sztrájk kitöréséért a felelősséget a szociáldemokrata villamos alkalmazottakra hárítsák s azután őket a villamos vállalatotól kiszoríthassák. A villamos alkalmazottak tudják, hogy be akarják őket csapni és ezért közeggyintéssel intézik el a keresztény-szociális heccelést. De beszéljünk egy keveset az ébredők akciójáról.

Az ébredők már régen szemétt vetettek a villamos alkalmazottakra, nagyon szeretnék a táborukba csalogatni őket

és nem riadnak vissza semmiféle eszköz alkalmazásától, hogy ez sikerüljön. Majd alább néhány személyenyt is közlünk az „Ébredő Villamos“ című újságcsockából, amelyek egyrészt az eszközökre világítanak rá, amelyekkel az ébredők harcolnak, másrészt rávilágítanak ezek a személyenyek arra a keresztény túrelmre, amellyel a két szembenálló keresztény tábor egymásra fenekedik. De mivel a személyenyekre rátérnénk, el kell mondanunk, hogy

az ébredők éppen olyan nagyhangú ígéretekkel kábították el a villamos alkalmazottakat, mint a keresztény-szociálisok

és amit hoztak, a villamos alkalmazottak számára az éppen olyan kevés volt, mint amazéké. Az „Ébredő Villamos“ legutóbbi számában elmélkedik a villamos alkalmazottak helyzetéről és olyan hangon, amit a Népszavában bizonyára nem engednének meg, jellemzi ezt a helyzetet, de persze a végén odalyukad ki, hogy „éppen elég volt a zsidókért való éhezéssel“. Közben persze bőles megfellekzik arról, hogy a villamos vállalat igazgatója, utólag a főlzámoló dívottság tagjai, szinkeresztnyck és hogy a főváros — amelynek van valami közvillamos vasutakhoz — vezetése szintén a kereszténykezében van. És most vessünk egy pillantást arra,

hogyan szerveznek az ébredők.

Igy ír erről az „Ébredő Villamos“:

„Kelenföld az az állomás, ahol nagyon sok já ébredő bajtársunk van. de nem elég erélyesek, mert az P. Szabó Ferenc-jé alakokat nem tudták már egyszer maguk közül kipofozni.“

„Kispesti bajtársaink föltűnően szeretik a zsidókat, példa rá a múlt heti esemény, amikor az egyik bajtársunk egy galiciánert szépen oldalba simogatott, csak úgy, hogy egy pár oldalbordéja eltűrött. A bajtársunkat ezért bezárták, de a központ közbenjárására csakhamar szabadon engedték.“

És így tovább. Ilyen magyartalansággal és tele íráshibával, mert írni azt azután tudnak az ébredők. Most pedig lássuk, hogyan fenekednek keresztény testvéreinkre:

„A keresztény-szociális szervezkedés fölöslegessé és ártalmossá vált... A keresztény-szociális szervezkedés ösztönzésében és erejében nem bízhatunk... ez a szervezkedés nem észinte, önmagához sincs bizalma... több benne a handa-banadás, a cselekvő kész. gről... Vigyázzatok, ne ugorjatok be ennek a szervezkedésének.“

Mi is azt mondjuk, ne ugorjatok be a keresztény-szociális szervezkedésnek, de ne ugorjatok be az ébredőknek sem. Egyik kutya, másik eb. Ha akár az egyikben, akár a másikban csak a legkisebb mértékben meg volna a munkások helyzetén való javítás akarata, akkor nem sülyedhetett volna idáig a villamos alkalmazottak életnivója. Hiszen most ők vannak uralmon. Mi az akadályja annak, hogy minden erejüket kifejthessék a bérek megjavításáért, a munkaviszonyok megjavításáért. Megmondjuk mi: az ösztönesség hiánya és mert nem a munkások, hanem a vállalat érdekei irányítják minden cselekvésüket. Csak azért lehetséges, hogy

a nyolc órai munkaidőnek már hirc-hamva sincs.

A villamos alkalmazottak munkaideje megint éppen olyan súlyos, mint volt a szervezkedésük előtt. Megcsik, és nem is ritkán, hogy a villamos alkalmazottak délcéltől 10 órákor jut kocsiira és különösen amióta éjjeli járatok vannak, éjjel 1 órákor adhatja át csak a kocsit. Közben van ugyan leváltás, de ezt a kevés időt mire fordítsa az alkalmazott, különösen ha messze lakik a remisztől? A beosztás is nagyon rossz, megförténiük, hogy 5 óra 35 percig egyhuzamban tessz szolgáltatást a kalauz és a kocsivezető. A kánikulai forróságban a zsufolt kocsik és zsufolt peronokon, rossz táplálkozás mellett ez a súlyos szolgálat egyenesen legyilkolja az alkalmazottak szervezetét és elősegíti a szerencsétlenség bekövetkezését. A vasutak igazgatója gondoskodott arról, hogy

a régi, kipróbált alkalmazottak közül minél többet elűldözön. Ma már az alkalmazottak jó része, mintegy 50—60%-a új ember. Ezek

50 Korona napidíjat Kapnak.

A tulorákért még külön 12 koronát óránként, de tulóra nincs minden nap és ha van, legfölsőbb kettő. Jó esetben tehát keresnek naponként 74 koronát. Ebből még kenyérre is alig telik és ha a villamos alkalmazottnak családja is van... de ezt rábizzuk olvasóink megítélésére. De nemcsak az új alkalmazottak fizetése ilyen embertelenül alacsony, hanem a régié is. Kezünkben van egy 14 esztendőt szolgáló villamos alkalmazottnak a kereseti kimutatása: 16 napra 1215 korona 60 fillért keresett összesen, a levelezés után kapott 1171 koronát. Egy napra esik ebből 73 korona. Ebből sem tudnak megélni a villamos alkalmazottak, hát még a főlzámoló dívottság tagjai. De persze nem mindig sikerül még ezt a sovánny bért sem csonkittatlanul megkapniok. Ha a kalauz a legkisebb szabálytalanságot követi el, ha a közönség köztül akad, és mindig akad egynehány, aki bliccelni akar és ha erre az ellenőr rájön, nem utast, hanem a kalauzt büntetik meg és

a büntetés 50—100 Koronáig terjed.

Szentandrási vezérúr és társai a többi vádbiztosok nem sokat tekintőriáznak. Hamarosan megvan a verdikt és nyögéskor a szegény kalauz a nehéz büntetéspénzeket. De a kocsivezetők sem mentesek ettől. Ha a kocsi nem úgy megy, ahogy a voneellenőrnek tetszik, akkor egyszerűen följelenti a vezetőt, hogy 25—30 kilométeres sebességgel vezette a kocsit, noha nyílt, egyenes pályán sem mehet gyorsabban a kocsi 25 kilométeres sebességnél.

A Kocsik alvázai tönkrementek

már a háboru alatt és azóta csak toldozzák, foltozzák a kocsikat. Rosszak a váltók is és ha a vezető a legéberrebben is vezeti át ezeken a rossz váltókon a gépekocsit, a pótkocsi akkor is kiugrik és természetesen az alvázon törések esnek és egyéb megrongálódások. Ilyenkor útra csak a vezetőt büntetik le 50—100 koronára, ahelyett, hogy a kocsikat menéképes állapotban engednék ki a pályaudvarokról vagy hogy a váltókat javítanák meg.

A villamos alkalmazottak körében érthető az elkésereedés mindezek miatt és ha ez az elkésereedés nem tör ki, csak annak tulajdonítható, hogy a villamos alkalmazottakban még mindig él a szocialista fegyvelmezetttség, de hogy ez a fegyvelmezetttség meddig tudja még lefékezni az elkésereedett hangulatot, azt mi megállapítani nem tudjuk.